

مدیریت قنات و بحران آب در نواحی خشک و نیمه خشک کشور

۱- جناب آقای دکتر حسین رحیمی (دانشیار دانشگاه پیام نور مشهد)

۲- جناب آقای دکتر علی اصغر کدیور (دانشیار دانشگاه پیام نور فریمان)

۳- سمیه معتمدی شهری (دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت توسعه پایدار روستایی)

دانشگاه پیام نور خراسان-ایران

گروه جغرافیا

Pparchinerazz@gmail.com

چکیده:

ایران سرزمین اسرار و شگفتی هاست. یکی از شگفت انگیزترین پدیده ها در این سرزمین، قنات است. این پدیده ی جغرافیایی رابطه ی متقابل انسان و محیط را به تصویر می کشد و گویای آن است که پیشینیان می کوشیده اند رابطه ای دوستانه با طبیعت برقرار سازند. کندن زمین در دل زمین های خشک و نیمه خشک گرچه با هدف شرب، کشاورزی و دامپروری انجام می گرفته است، اما منظور اصلی رونق اقتصادی-اجتماعی، فرهنگی و شکوفایی فعالیت های صنعتی و دستی بوده و توسعه ای پایدار در این زمینه ها پدید می آورده است. این پدیده کارکردهای متفاوتی در ابعاد اقتصادی-اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی داشته است به گونه ای که می توان آن را عاملی نیرومند در تحول اقتصادی، فرهنگ، تاریخ و ایجاد تعادل بیولوژیک و جلوگیری از تخریب سفره های آب زیرزمینی در پهنه های خشک و نیمه خشک دانست. هدف این پایان نامه، بررسی کارکردهای اقتصادی-اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی قنات ها در نواحی خشک و نیمه خشک است. یافته ها از نوع توصیفی-تحلیلی است. یافته ها گویای آن است که قنات ها با توجه به افزایش روز افزون تقاضا برای آب به منظور شرب، بهداشت، کشاورزی، صنعت و... در مناطق خشک و نیمه خشک ایران اهمیت به سزایی داشته است. از این رو تدوین راهبردهایی در خصوص کاربرد این منابع آبی لازم به نظر می رسد:

۱- در عین توجه به نیازهای نسل کنونی، حقوق نسل های آینده نیز محفوظ بماند.

۲- به ساختار حساس، آسیب پذیر و شکننده منابع طبیعی نواحی خشک و نیمه خشک از جمله قنات ها آسیب وارد نیاید.

واژگان کلیدی: قنات، فضا، اثرات فضایی، روستا، خشک و نیمه خشک.